

Major děl. K o n s t a n t i n K a p n i n :

Průzkum a činnost jezdeckého dělostřelectva za přibližování.

Jest obecně známo, že pro nepočetnost jezdeckého dělostřelectva a pro široké fronty, které zpravidla jsou přidělovány jezdeckému, působí oddíly jezdeckého dělostřelectva mnohdy nejen po bateriích, nýbrž po četách, ba i dělech, na př. s přezvědnými oddíly. Předpokládám však v dalším pojednání, že přece alespoň $1\frac{1}{2}$ —2 jezdecké baterie tvoří celek, jenž

pod velením velitele oddílu podporuje určitou jednotku (pluk, korouhev) v hlavním směru postupu jezdecké brigády.

Především několik slov o úkolu předvoje jakéhokoli proudu jezdecké brigády podle čl. 48 nového Cvičebního řádu pro jezdeckvo K-I-2 „Bojový výcvik“:

„Předvoje jsou zajišťovacími a zpravodajskými orgány proudu, vyslanými dopředu ve směru postupu, ať již postupují v pochodových proudech po cestách nebo jsou široce rozčleněny v terénu.

Úkoly, které předvoj musí plnit, jsou jednak takové, jaké plní vždy, jednak zvláštní.“

Úkoly, které předvoj plní vždy, jsou:

„a) umožnit valným vojmům plynulý pohyb průzkumem cest (podle okolností postupových pásem) a odstraňováním pochodových překážek;

b) zastírat pohyb valných vojmů před nepřátelskými pozemními a zajišťovacími jednotkami jich zatlačováním a zastavením;

c) bojem získat čas, aby se valné voje mohly připravit k zásahu.“

Zvláštní úkoly předvoje, vyplývající ze skutečné situace, určí svým rozkazem velitel předvoje a budou záležitosti hlavně:

„1. v udání hlavního směru postupu;

2. ve vymezení pásma přiděleného předvoji k průzkumu a zajištění;

3. v udání postupných cílů;

4. v udání, jak se má předvoj zachováti, narazí-li na silnějšího nepřítele;

5. v stanovení požadavků zpráv, na kterých má velitel proudu zvláštní zájem.“

Musí-li předvoj získat čas bojem, vyplývá z toho pro jezdeckého dělostřelce zřejmá povinnost býti schopen zasáhnouti, nastane-li nutnost, svou palbou co nejrychleji v prospěch předvoje. Všimněme si proto uspořádání předvoje a jeho postupu podle předpisu K-I-2, čl. 50, které se podstatně liší od uspořádání dosavadního.

Předvoj postupuje vpřed posuny členěn ve dva sledy: průzkumný a bojový.

Sled průzkumný je vytvořen z hlídek v síle družstev až čt a postupuje před sledem bojovým ve vzdálenosti 3—10 km, vyhledáváje pro velitele předvoje zprávy v celém postupovém pásmu předvoje, a to zprávy o nepříteli, terénu, cestách atd. Sled průzkumný zaručuje veliteli předvoje volnost jednání a aby bojový sled nebyl překvapen palbou nepřátelských těžkých kulometů. To jsou jakoby hrábě prohrabávající terén v pásmu přiděleném předvoji.

Bojový sled, t. j. zbytek předvoje, má za úkol uvolňovat cestu průzkumnému sledu odstraňováním místních odporů, byl-li jimi sled průzkumný zastaven, a plnit i jinak úkoly předvoje jak stálé, tak i zvláštní. S bojovým sledem postupují průzkumy dělostřelectva v proudu.

Velitel předvoje postupuje v doprovodu své velitelské skupiny a velitelů podporujících ho kulometných a dělostřeleckých jednotek, od pozorovatelných k pozorovatelně na určené ose postupu a dle vždy tam, odkud může nejsnáze uplatnit svůj vliv na jednotlivé sledy předvoje.

Při řídkých odporech prosakují ty části průzkumného sledu, které nejsou zastaveny v postupu, do mezer, aby je prozkoumaly, a také obchvatem uvolnily cestu částicím zastaveným palbou nepřítele. Narazí-li průzkumný sled na hustou řadu odporů, snaží se zjistit stupeň hustoty obsazení a jeho slabá místa. Nemůže-li průzkumný sled pro souvislý odpor pokračovat v postupu, zůstanou jeho částice v dotyku s nepřítelem, aby mohly velitele předvoje zpravovat o situaci.

Bojový sled postupuje za průzkumným sledem tak, aby mu mohl pomoci vpřed anebo aspoň zastavit nepřítele, kdyby jej zatlačoval. Aby

mohl bojový sled beze ztrát a ihned zasáhnout, rozčlení se závčas do širokých a hlubokých přibližovacích tvarů a postupuje tak, aby unikl leteckému a pozemnímu pozorování, využívaje však podle možnosti cest a stezek. Valný voj postupuje tak, aby, jsa semknut, nedostal se současně s předvojem do dosahu nepřátelské pěchotní palby u malých jednotek, nebo v proudech do dosahu palby polního dělostřelectva. Větší vzdálenost mezi předvojem a valným vojem není nevýhodou u jezdeckta, spíše naopak, neboť tím zůstává uchována veliteli proudu volnost manévrování z hloubky pochodové sestavy.

Tolik o sestavě a činnosti předvoje během zajištěného pochodu a za přibližování podle předpisu K-I-2.

Vraťme se nyní k dělostřelecké činnosti. Dělostřelec, podporující jakoukoli pěší neb jezdeckou jednotku, musí vejíti v osobní styk a domluvit se s velitelem této jednotky o další společné činnosti, v daném případě o činnosti předvoje. A zde nutno zdůraznití podstatný rozdíl v uskutečnění dělostřelecké podpory předvoje pěchoty v srovnání s jezdeckým předvojem. Zpravidla zajišťuje lehké dělostřelectvo pěchotnímu předvoji svou podporu včasným zaujetím hotovostních anebo palebných postavení částí baterií a následujícími pak střídavými posuny jich kupředu.

Zcela jinak je tomu u dělostřelectva jezdeckého, kde by podobný způsob podpory jezdeckého předvoje byl úplně ilusorní, pokud zachovává pochodovou rychlost 6 a více kilometrů za hodinu. Zastaví-li se některá baterie za postupným cílem v hotovostním anebo palebném postavení třeba na 30 minut a nesetká-li se předvoj s nepřítelem na příštím cíli, vzdáleném 3—4 km, poroste za těchto 30 minut vzdálenost mezi baterií v postavení a bojovým sledem předvoje do 4 až 5 km. Tato baterie tedy znovu dojede tento sled nejdříve za 45—60 min., neboť musí projet nejen 4—5 km, nýbrž i těch několik kilometrů, které urazí jezdeckto, pokud baterie projíždí onu vzdálenost. Z toho je vidět, že musí-li jezdecké baterie provést několik podobných přískoků, budou zůstávat čím dále tím více zpět a postupně ztratí vůbec orientaci o čelním sledu předvoje. Proto jezdecké baterie během zajištěného pochodu nezaujímají vůbec hotovostních, ani palebných postavení, nýbrž následují v proudu buď za gros bojového sledu předvoje anebo v čele valného voje v proudu, jsouce však stále pohotově zaujmouti palebné postavení a zahájit co nejrychleji palbu, kdyby to bylo nutné.

Normální pro lehké dělostřelectvo způsob podpory pěchoty za přibližování střídavými přískoky baterií bude mít místo u jezdeckého dělostřelectva teprve tehdy, když čelní prvky vlastního jezdeckta sesednou k boji pěšky. Tato myšlenka se potvrzuje i polským polním řádem pro dělostřelectvo (Regulamin artylerji. Walka, 1930), jenž na str. 154 říká:

„Vzhledem k velké pochodové rychlosti jezdeckta (6—7 km) nebudou jezdecké baterie s to postupovat přískoky. Budou však pochodovat tempem předvoje, jsouce pohotově v každém okamžiku zajet do palebných postavení a zahájit palbu.“

Souhlasíme-li s tímto řešením, musíme si důkladně rozvážit, jak máme jednat, abychom dosáhli této požadované, takřka bleskové pohotovosti jezdeckých baterií. Zdá se, že to umožní jedině dělostřelecký průzkum správně a racionálně organisovaný, jenž bude poskytovat neustále orientaci:

a) veliteli oddílu: o nepříteli, o čelním sledu vlastního jezdecktva a o pozorovatelných ležících podél osy postupu předvoje;

b) velitelům baterií následujícím za velitelem oddílu: o nejvýhodnějších v každém daném okamžiku pozorovatelných a palebných postaveních.

Lze však míti odůvodněné obavy, že za nynějšího stavu průzkumných orgánů jezdeckého dělostřelectva nebude jeho průzkum s to podati podobnou informaci, neboť hlavní k tomu překážkou je ta okolnost, že velitel oddílu nemá doposud žádnou vlastní pátrací hlídku.

Odebere-li velitel oddílu jakékoli baterii její pátrací hlídku k provedení úkolů uvedených v odstavci a), ztěžuje velmi veliteli baterie splnění jeho úkolu, čímž se především zpomalí pohotovost jeho baterie k palbě. Ponechá-li velitel oddílu naopak pátrací hlídku velitelům baterií, bude osobně zbaven tolik mu nutné orientace.

Určitým kompromisem by bylo, kdyby velitel oddílu odebral každé pátrací hlídce po jednom až dvou patračích za účelem zpravodajským; avšak toto řešení jako každý kompromis má spíše nevýhody, než výhody.

Ze všeho, co bylo uvedeno, vyplývá skutečně nutnost zvýšit průzkumné orgány jezdeckého dělostřelectva, a navrhoval bych tuto jejich organizaci:

1. U velitelství jezdeckého oddílu systemisovat zpravodajskou hlídku skládající se z velitele (důstojník neb alespoň děle sloužící četař) a dvou rojů po třech pozorovatelních.

Složení každého roje: jeden desátník, dva svobodníci, z nich jeden na kole, dva koňmo.

Celkem tedy 1 důstojník, 6 pozorovatelů, 5 koní a 2 kola.

Toto zpravodajské družstvo by konalo během zajištěného pochodu a za přibližování pro velitele oddílu výhradně zpravodajskou službu, neustále pozorujíc postup průzkumného sledu a hlásíc veliteli oddílu získané zprávy o nepříteli a zjištěných dobrých pozorovatelnách po ose postupu.

V boji by však družstvu připadlo zřizovat pomocné pozorovatelné velitelství oddílu, zajišťovat bok oddílu a pod.

Pro zajímavost uvádím, že velitelství polského jezdeckého dělostřeleckého oddílu má 1 důstojníka a 4 patrače (viz str. 80 předpisu Regulamin artylerji konnej, část III.).

2. U jezdecké baterie — systemisovat pátrací hlídku skládající se z velitele — důstojníka a z 3 rojů, z nichž:

1. a 2. roj po dvou patračích (četař, desátník) koňmo a po jednom koňvodu pro každý roj.

3. roj — z 2 patračů na kolech (desátník, svobodník).

Celkem tedy 1 důstojník, 6 patračů, 2 koňvodi, 7 koní, 2 kola.

Tato pátrací hlídka by pracovala zpravidla po rojích podle pokynů velitele baterie a obsahem její práce by bylo: průzkum pozorovaten, postavení cest, stanovišť pro kolesny, ochrana baterie za pochodu, služba na pozorovatelnách, zřízení pomocných pozorovaten atd.

Konstatujeme, že je to práce obsahově velmi rozsáhlá.

Odvolávám se zase k srovnání na polský předpis (Regulamin artylerji konnej, č. III., str. 63), z něhož konstatujeme, že polská jezdecká baterie má s velitelem 8 patračů.

Vzpomenutý návrh se může zdáti přemrštěný jen při povrchním uvažování. Vžijeme-li se však do okolností, za nichž bude působit jezdecké

dělostřelectvo (široké, mnohdy nesouvislé fronty jezdeckta, nejasnost situace, nutnost vlastního zajištění jezdeckých baterií alespoň pozorováním boků, působení po bateriích, četách, ba i dělech atd.), musíme nestraně uznati naprostou odůvodněnost tohoto návrhu.

Styčné orgány jezdeckého dělostřelectva nyní reprezentuje styčná hlídka velitele oddílu, skládající se z několika jezdců-hlásníků, cyklistů a jízdních telefonistů, pod velením styčného důstojníka.

Podle mého soudu tato organizace, snad zcela oprávněná u lehkého dělostřelectva, kde taktickou jednotkou je za všech okolností oddíl, jeví se mně poněkud těžkopádnou u oddílu jezdeckého dělostřelectva. Lze odůvodněně předpokládat na základě zkušeností nashromážděných během letních cvičení s jezdecktvem, že by bylo výhodnější míti na místě oné styčné hlídky velitelství oddílu, styčné roje organicky přičleněné ke každé jezdecké baterii, ovšem slabšího složení než dosavadní styčná hlídka velitelství oddílu. Na př. složení styčného roje by mohlo býti: velitel (četař), 2—3 telefonisté s koněvodem a nosným koněm, 1—2 jezdci, 1—2 cyklisté (hlásníci).

Tento návrh odůvodňuji tím, že jezdecké baterie nejsou jednotkami výhradně střeleckými, nýbrž i taktickými, a to ve všech případech, kdy působí mimo svazek oddílu, což bude velmi častý zjev (K-I-2 v čl. 15 říká: „Jezdecké dělostřelectvo je organizováno tak, aby mohly i čtyři působit samostatně“ — nejen baterie).

Je-li pak velitel baterie velitelem taktickým, musí mít alespoň slabý styčný orgán, neboť dosavadní slabá pátrací hlídka baterie není s to splnit všechny možné úkoly, které se na ni hrnou (technický průzkum, zpravodajství, zajištění, styčná služba, průzkum cest atd.).

Nemá-li velitel baterie vlastní styčný orgán, bude mnohdy přímo zne-možněn jeho styk s nadřízeným jezdeckým velitelem, jakmile se tento velitel vzdálí z dělostřelecké pozorovatelný.

Při navrhovaném řešení zůstal by u velitele oddílu jen styčný důstojník, jenž by se automaticky stával velitelem spojených styčných rojů baterií, kdykoli by se baterie spojily v celek pod velením velitele oddílu. Tato organizace by byla pružnější a výhodnější než dosavadní.

Nyní přikročím k rozboru činnosti těchto orgánů, jak během zajištění pochodu, tak i za přibližování. Především pojednám více méně podrobně o činnosti zpravodajské hlídky oddílu, ať již existující podle shora uvedeného návrhu anebo jen improvizované.

Je na biele dni, že velitel této zpravodajské hlídky musí být ještě před zahájením své činnosti orientován velitelem oddílu o celkové situaci předvoje (o hlavním směru jeho postupu, o postupovém pásmu, o postupných cílech, o předpokládané činnosti předvoje), pak dostane od velitele oddílu konkrétní pokyny o ose postupu, t. j. o ose předpokládaných pozorovate-len na základě studia mapy, a o tom, kdy a jaká mají býti zasílána hlášení. Tak orientovaný velitel zpravodajské hlídky zahajuje svou činnost a nás právě zajímá, kde se v sestavě předvoje zařadí se svou hlídkou?

Podle K-I-2, čl. 50 postupují s bojovým sledem předvoje průzkumy jezdeckta a pravděpodobně v jeho čele budou i velitel předvoje s velitelem dělostřelectva, neboť ten „dlí vždy tam, odkud může nejsnáze uplatniti svůj vliv na jednotlivé sledy předvoje“.

Bylo by proto zcela zbytečné, aby zpravodajská hlídka postupovala též s bojovým sledem, neboť tak by neměla žádný časový náskok a ne-

byla by s to pozorovati situaci průzkumného sledu, který je několik kilometrů před ní. Nepodávala by tedy vůbec zprávy potřebné veliteli oddílu k jeho rozhodování. Z toho logicky vyplývá nutnost předsunout zpravodajskou hlídku tak, aby jednak byla s to neustále sledovat posun průzkumného sledu, aniž by byla při tom vydána zvláštnímu nebezpečí zaskočení nepřítelem, jednak by měla možnost získat zprávy (o nepříteli, o postupu průzkumného sledu, o pozorovatelnách, o sjízdnosti cest a p.) a dodatí tyto zprávy závčas veliteli oddílu.

Podobným nejvýhodnějším prostorem pro zpravodajskou hlídku by byl prostor asi 500—600 m za jezdeckou hlídkou průzkumného sledu, postupující v hlavním směru postupu předvoje.

Tento prostor vyhovuje dostatečně požadavkům bezpečnosti dělostřeleckých zpravodajských orgánů, umožňuje jim neustále sledovati posun průzkumného sledu v terénu a poskytuje hlídce časový náskok proti veliteli oddílu alespoň 10—15 minut, protože bojový sled postupuje za sledem průzkumným ve vzdálenosti asi 3 km a dále.

Ve většině případů nebude tento časový náskok větší než 20 minut, to znamená, že při střetnutí průzkumného sledu s nepřítelem stačí zpravodajská hlídka jen na zběžnou orientaci o situaci čelních prvků obou protivníků a na obsazení nejbližší vhodně dělostřelecké pozorovatelný. Nebude tedy možno na ní žádati ještě provedení průzkumu palebných postavení a p.

Po tomto objasnění přecházím k vlastní technice postupu zpravodajské hlídky terénem. Je jasné, že nesmí jet za jezdeckým průzkumným sledu stále stejnoměrným ruchem, nýbrž má konat přískoky od výhledu k výhledu 400—800 m za čelní jezdeckou hlídkou. Na každém výhledu se dělostřelecká hlídka zastaví a rozhledne terénem, aby zjistila, které čáry v terénu dosahuje právě v tomto okamžiku průzkumný sled, a je-li obzor prost nepřítele. Při těchto zastávkách na výhledu dělostřelečtí pozorovatelé zpravidla s koně nesedají a neodesílají koně do krytů, neboť tím se velmi ztrácí čas. Kdyby tito pozorovatelé tak sesedlali s koni na každém výhledu, museli by zajisté po každé dojížděti průzkumný sled po delší dobu, během které by byli desorientováni o situaci průzkumného sledu (zjištěno vlastními zkušenostmi během letních cvičení). K tomu ještě dodávám, že za postupu jezdeckva koňmo je v terénu tolik jezdců, že nelze vůbec mluvit o jakémkoli prozrazení budoucí vlastní dělostřelecké sestavy zpravodajskou hlídkou, která se doslova ztrácí mezi jezdci předvoje.

Dělostřelečtí pozorovatelé musí však bez podmínky sesednouti s koni za nejbližším krytem, kdykoli se zastaví hlídka průzkumného sledu anebo dostanou-li se sami znenadání do puškové nebo kulometné palby nepřítel. V tomto případě ihned obsadí nejbližší vhodnou pozorovatelnou a organizují pozorování co možná v celém pásmu předvoje. Niemeně je nutno při výcviku patrače a pozorovatelů vždy žádat, aby i při zastávkách koňmo v terénu využívali všech masek v terénu (stromořadí, stín, křoviska atd.) k dosažení co nejmenší viditelnosti se strany nepřítel. Také je nutno žádati na pozorovatelích, aby při postupu od jednoho výhledu k dalšímu nejeli nikdy hromadně v houfu, nýbrž rozčleněně, majíce 100—200 m před sebou a, je-li toho třeba, i po stranách, jednotlivé patrače k zajištění gros hlídky, aby nebyla překvapena nepřítelem, což je při spolupráci s jezdeckým, operujícím zpravidla na širokých frontách, vždy možné.

Třeba konečně se zmínit o hlášeních, která musí podávati hlídka veliteli oddílu, aby byl co nejlépe informován o situaci čelních jezdeckých prvků. Lze tvrditi, že tato hlášení budou zpravidla ústní nebo na způsob jednoduchého situačního náčrtu, pročez pozorovatele zpravodajského družstva musí být voleni z poddůstojníků inteligentních, úplně ovládajících služební jazyk a zvláště školených v sestavování hlášení.

Bylo by ideálem, aby tato hlášení veliteli oddílu byla zasílána:

1. jakmile průzkumný sled předvoje obsadí příští postupný cíl;
2. o každé palbě v prostoru průzkumného sledu (kdo, odkud střelí, co činí vlastní čelní prvky, rozhodnutí velitele zpravodajského družstva, na př. obsadil tam a tam pozorovatelnu, nebo postupuje dále atd.).
3. o každé skutečně dobré pozorovatelně, kterou zpravodajská hlídka obsadila nebo jen prozkoumala (co možná s udáním zhruba viditelného prostoru — jednoduchým náčrtem).

Ač shora uvedená práce zpravodajské hlídky se zdá velmi jednoduchou, ve skutečnosti takovou není a vyžaduje důkladného technického školení patračů — pozorovatelů.

Usnadnění práce velitele hlídky se dosahuje společným studiem mapy velitele oddílu a velitele hlídky ještě před vyražením hlídky k plnění úkolu. Naznačením barevnou tužkou hřbetnic, které oddělují terénní celky,^{*)} vyniknou tyto celky a je tím značně usnadněna práce velitele hlídky co do volby pozorovatelů, neboť zpravidla hranice terénních celků skýtají dobré pozorovatelné, z nichž lze viděti do celků následujících. Tím se též usnadňuje uvažování velitele hlídky o nepříteli, t. j. předpoklad, odkud a po jakou dobu může nás pozorovat.

Celkem lze říci o zpravodajské dělostřelecké hlídce velitele oddílu:

1. Nejdůležitější její povinností je nikdy nespustiti s očí vlastní první jezdecký sled, aby velitel oddílu a tím i velitel předvoje byl pak co nejrychleji a nejlépe orientován o situaci tohoto sledu.

2. Práce pozorovatelů této hlídky je odpovědná a vyžaduje zvláštního školení, zvláště co do rychlosti podávání ústních a písemných hlášení.

3. Je svrchovaně nutné, aby tato hlídka byla systemisována u každého jezdeckého dělostřeleckého oddílu, snad i u oddílů lehkých, neboť má-li velitel oddílu k dispozici podobný zpravodajský orgán, bude zajisté jeho rozhodování rychlejší a více odpovídati situaci, neboť on má vpředu vlastní „oči“, což je výhoda nepopíratelná.

Je-li zpravodajská činnost během zajištěného pochodu a za přibližování zajištěna velitelem oddílu způsobem výše popsaným, je zřejmou povinností velitele oddílu ponechat pátrací hlídky k dispozici velitelům baterií a to pro zajištění baterií a neustálé vedení technického průzkumu za pochodu nebo přibližování, aby zájezd do palebných postavení byl v čas potřeba proveden co nejrychleji.

Je najevo, že k dalšímu zajištění této rychlosti je nutno, aby velitelé baterií následující za velitelem oddílu byli tímto velitelem orientováni ještě před zahájením pochodu, jak o celkové situaci, tak i o detailech provedení (hlavní směr postupu, postupové pásmo předvoje, postupné cíle, kde se

^{*)} Terénní celek je část terénu, omezená hřbetnicemi, okraji lesů a vesnic (v terénu plochem také i zdmi, hrázemi a náspy), v němž je vidět postupující jednotku jen z míst, která neleží mimo hranice celku.

Daný terénní celek může se uvnitř skládati z několika terénních celků sekundárních vlivem nižších a kratších hřbetů, majících význam pro menší jednotky.

očekává srážka s nepřítelem, kde a kolik baterií předpokládá velitel předvoje zařadit atd.).

Všimněme si nyní práce jak samostatného velitele oddílu, tak i velitelů baterií za pochodu nebo přibližování, a též i jejich orgánů. Předpis K-I-2 v čl. 50 zcela jasně říká, že velitel dělostřelectva podporujícího předvoj nebo jeho styčný orgán postupuje společně s velitelem předvoje po ose jeho pohybu, a to tak, aby velitel předvoje byl s to nejsnáze uplatnit svůj vliv jak na průzkumný, tak i na bojový sled předvoje. Proto nejpravděpodobnější místo obou těchto velitelů bude někde před gros bojového sledu, není-li tento sled rozčleněn v terénu, jinak v prostoru jeho čelních prvků; a je jisto, že velitel oddílu setrvá ve společnosti velitele předvoje alespoň do zasazení podřízených mu baterií. Styčné roje baterií, které jsou v daném okamžiku pod jeho velením, jsou shromážděny pod velením styčného důstojníka a posunují se za velitelem oddílu, jsouce pohotově ihned zahájit styčnou službu, jakmile se velitel oddílu odloučí od velitele předvoje. Styčný důstojník musí být proto již dříve orientován o situaci společně s veliteli baterií a neustále sledovat zprávy, docházející k veliteli předvoje. Též neustále sledují vývoj situace i velitelé baterií posunující se v terénu se svými pátracími hlídkami v samé blízkosti za velitelem oddílu, kdežto jejich ostatní pomocné orgány a spojovací orgány jsou rozčleněny do hloubky, resp. i do šířky, pochoduje-li již terénem. Vozy zde vůbec nejsou, protože se veškerý spojovací materiál jezdeckého dělostřelectva nosí na nosných koních.

Sluší zde hned podotknouti, že by byl zcela mylný názor o naprosté nečinnosti velitelů baterií a jejich pátracích a jiných orgánů, následujících ve vylíčené sestavě za velitelem oddílu. Ač podobný zjev v míru mnohdy pozorujeme, hlavně pro nemožnost jízdy napříč terénem, musí to být ve válce právě zjev opačný. Velitelé baterií i velitel oddílu mají neustále provádět technický dělostřelecký průzkum (pozorovatelný, postavení, cesty), avšak jen na krátkou vzdálenost.

Nemohou-li jezdecké baterie za postupu jezdeckta zaujímati hotovostní nebo palebná postavení pro podporu jezdeckta, jak to bylo odůvodněno na začátku tohoto pojednání, nezbyvá velitelům baterií a veliteli oddílu nic jiného, než aby si co nejčastěji dal otázku:

„Co podniknu, jestliže velitel jezdeckta požádá ode mne v daném okamžiku dělostřeleckou podporu?“

Pro tyto velitele to znamená, aby neustále uvažovali o potřebných pozorovatelnách a palebných postaveních po stranách osy postupu předvoje, majíce stále na zřeteli čl. 15 předp. K-I-2, v němž se praví, že „vyhledávati palebná postavení blízko pozorovatele je důležité zvláště u jezdeckého dělostřelectva.“ Tito velitelé doplňují své úvahy prací jednotlivých anebo dvojic patračů, kteří dostávají zcela jednoduché úkoly, aniž se při tom zastavuje, nebo se používá mapy. Na př.:

„Jed'te cvalem na protější okraj vesnice (ukázat rukou) a zjistěte, jak velký je odtamtud rozhled v tomto směru (ukázat rukou). Hlášení mně podejte za několik minut u košatého stromu před námi.“

Anebo:

„Předpokládám pozorovatelnu na zalesněném vršku před námi. Naleznete co nejrychleji cestu odtud k vesnici Újezd (ukázat rukou) a zjistěte, je-li na ní palebné postavení s přestřelností 20, směr palby ve směru k pozorovatelně. Hlášení mně dodejte po cestě, po níž jedu.“

Anebo:

„Jed'te zpět k baterii a zastavte ji za hřbetem, co vidíte vzadu. Vyříd'te 1. důstojníkovi, že zahájí s baterií další pochod, až předvoj dosáhne vesnice Svojšín, co ji vidíte před námi.“

Anebo:

„Jed'te podél tohoto lesa vpravo od baterie (ukázat rukou) až ke kopci na obzoru.

Váš úkol chránit baterii proti překvapení z lesa. Objeví-li se nepřítel, cválejte k baterii a dávejte znamení čepicí atd.“

Veškeré uvedené úvahy, co se týče průzkumu a zajištění, zůstávají podle mého soudu v platnosti, i když oddíl podporuje na místě předvoje valný voj daného proudu.

Zpravodajská hlídka oddílu by jistě byla v posledním případě vyslána za průzkumný sled předvoje, protože velitel oddílu podporujícího valný voj proudu má stejný zájem o situaci čelních prvků předvoje, jako velitel oddílu podporujícího předvoj.

Rozdíl by byl jen v místě, kde bude velitel oddílu se svými orgány.

Ten se v daném případě posunuje kupředu nikoli s velitelem předvoje, nýbrž s velitelem valného voje, t. j. pravděpodobně v prostoru mezi předvojem a valným vojem proudu.

Zbývá ještě probrati otázku, kde a jak při tom postupuje jezdecká baterie podporující předvoj. K určitému řešení přicházíme v daném případě dedukcí.

Čl. 50 předp. K-I-2 praví:

„Předvoj postupuje vpřed posuny, členěn ve dva sledy: průzkumný a bojový.“ V čl. 52 téhož předpisu však čteme: „postup (předvoje) se děje v posunech značné hloubky od jedné význačné terénní čáry k druhé.“

Z toho odvozujeme, že jezdecké baterie, které podporují předvoj, mohou klidně pochodovat v pochodovém proudu s gros bojového sledu předvoje, pokud není rozčleněn, poněvadž zásadně bojový sled nepřekračuje důležitou terénní čáru (na př. hřbet), dokud příští čára v terénu, nebezpečná pro semknuté jednotky gros bojového sledu není obsazena sledem průzkumným.

Zcela jinak bude v případě předvídané srážky s nepřítelem, kdy bojový sled předvoje podle čl. 53 „rozčlení se závčas do širokých a hlubokých přibližovacích tvarů a postupuje tak, aby unikl leteckému a pozemnímu pozorování nepřítele“.

Je proto samozřejmé pro jezdecké baterie, že nejsou-li ještě zasazeny a musí-li dále postupovat za bojovým sledem, přizpůsobí se tomuto rozčlenění sestavy jezdecké. Není-li při tom možno využití cest a stezek, nezbyvá těmto bateriím nic jiného, než následovat za jezdeckem napříč terénem. V jakém však tvaru?

Naše dělostřelecké předpisy o tom přímo nemluví, avšak jeden tvar bychom mohli vzít z předpisu D-VI-1, a to bojový šik (4 poločety „na úrovni“), musili bychom ovšem náležitě zvětšiti podle situace rozstupy, snad až do 100 a více metrů. Někdy může býti výhodné improvizovati tvar s poločety ve dvou sledech s rozstupy a vzdálenostmi mezi poločety zase 100 a více metrů, abychom znemožnili zasažení dvou poločet jedním rozpraskem g-šrapnelu.

Bez jakékoli pochyby bude podobný pohyb terénem velmi obtížný i pro jezdeckou baterii, pročez v tomto případě budou mít odpovědnou práci patrači, kteří musí vynaložit veškeré úsilí, aby svým bateriím průzkumem cesty usnadnili tento svízelný pohyb:

Polský „Regulamin artylerji konnej“ na str. 62 části III o tom mluví:

„Zásadně je nutno jezdit po cestách, vyjma případy, kdy okolnosti donucují k opuštění těchto.“

Jízda terénem je těžká a vyčerpává koně a mužstvo. Poněvadž se někdy nedá této jízdě vyhnouti, je nutno pamatovati na trening v této jízdě již v míru terénem různorodým.

Při jízdě terénem je nutno tvar baterie přizpůsobovati charakteru terénu k dosažení lepšího maskování, na př. jeti co možná podle již existujících terénních čar (stromořadí, meze, křoviska a pod.), aby se netvořily nové nápadné stopy.“

Dále se říká o nutnosti včasného vyslání patračů ve směru pohybu, aby se baterie vyhnuly těžce sjížděným prostorům anebo pásmům otráveným plyny. Patrači v tomto případě vedou baterii, a je-li nutno, vytyčují cestu pro částice baterie, které zůstaly vzadu.

Avšak i když jezdecké baterie následují po cestách v proudu, je nutno zdůraznit pro každého důstojníka baterie, aby vedl baterii vždy, kdykoli se k tomu naskytne možnost, s poločetami rozčleněnými do hloubky, alespoň po 50 metrech, abychom předešli značné ztráty při eventuálním leteckém útoku nepřítele. Z těchto důvodů je třeba vystříhati se vésti baterie jezdeckého oddílu hned za sebou v proudu, nebo šikovati je vedle sebe při zastávkách v terénu. Ve všech případech je nutno je členit do hloubky a někdy i do šířky na několik set metrů; to zdůrazňuje na str. 61, části IV. i polský „Regulamin artylerji konnej“.

„V poli jest zakázáno tvoření jakýchkoli pravidelných šiků. Jest nutno naopak využití každého skrytu a vyhnouti se jakémukoli shromažďování lidí, koní a spřežení.“

Dále tento předpis zdůrazňuje nutnost rozčleňovat jezdeckou baterii jak v proudu, tak i v šiku po poločetech k nejlepšímu využití všech terénních skrytů, podotýká však nutnost postarat se při každém rozčlenění baterie v terénu o zajištění její rychlé pohotovosti k dalším činům. O této otázce zcela jasně mluví též i předp. K-I-2, a to v čl. 32: „Ježto jezdecký nájezd je vždy možný, nastupují jednotky v eskadronách, ale rozloženy v tvarech podle skrytů, vyhýbajíce se tvoření nápadných semknutých tvarů“, a v čl. 35.: „Eskadrony budou velmi často pochodovati za dne se zvětšenými vzdálenostmi i mezi četami“. Tyto pokyny musíme arci aplikovati i na jezdecké dělostřelectvo.

Zbývá ještě říci několik slov o jezdecké baterii, působící samostatně mimo svazek oddílu. Lze říci, že v tomto případě velitel baterie jedná analogicky jako velitel oddílu. Poněvadž však nemá zvláštních zpravodajských orgánů, nezbyvá mu nic jiného, než aby odeslal polovinu své pátrací hlídky kupředu, t. j. k průzkumnému sledu za účelem zpravodajským, avšak zbytek této hlídky si velitel baterie podrží k provedení průzkumu technicko-dělostřeleckému.

Nemá-li však jezdecká baterie navrhovaného styčného roje, nastanou veliteli baterie co do styku s jezdecktvem značné potíže, kdykoli se tento velitel odloučí od jezdeckého velitele, jehož podporuje. Nemluví již o potížích, spojených se zajištěním baterie, průzkumem cest atd. Pro všechny tyto odpovědné a velmi těžké úkoly nynější slabá pátrací hlídka jezdecké baterie prostě nestačí.

Z á v ě r.

Dostane-li jezdecké dělostřelectvo zpravodajské, styčné a pátrací orgány, jak jsem vylíčil v tomto pojednání, nepochybuji, že jezdecké dělostřelectvo slavně obстоjí při každé, byť i velmi těžké situaci, neboť bude mít prostředky, odpovídající velmi hojným, nejvyšším rozmanitým a odpovědným požadavkům.

Ke konci pokládám za povinnost ještě tlumočit názor, jenž jest již absolutní samozřejmostí v armádách polské a sovětské, t. j. o nutnosti držet jezdecké baterie již v míru v počtech skoro válečných (jen bez trénu) a bez jakéhokoli rámcování baterií, s obsluhou ovšem jezdeckou. Odůvodňuji to zvláště těžkým výcvikem u tohoto dělostřelectva, kde každý jedinec je cvičen nejen podle zařazení (obsluha, jízdní, telefonista), nýbrž i v jízdě koňmo, kterou musí ovládat výtečně a k tomu ještě ošetřovat přiděleného koně. Hlavním však důvodem k tomu je nutnost již mírového tréninku koní, zvláště tažných, jak to zdůrazňuje polský „Regulamin artylerji konnej“, jinak tito koně vypoví velmi brzy službu již v prvních týdnech, snad i dnech pohybné války a jezdecké baterie stanou se jen přítěží, nikoliv oporou jezdecktva.

Bude-li vyhověno i tomuto požadavku, může jezdecké dělostřelectvo klidně hleděti v budoucnosti vstříc s vědomím, že za všech okolností a hned od prvních dní event. války prokáže jezdecktvu, tedy i státu, služby co nejlepší.

Major děl. Kazimír Mareš:

Zrychlené určení denních a zvláštních vlivů.

K úplné přípravě střelby potřebujeme mítí výpočet směrníku a topografické dálky; krátce to nazýváme topografická úprava. K prvkům takto zjištěným přistupuje pak druhá část úplné přípravy, t. j. určení oprav vyplývajících z denních a zvláštních vlivů. První řečená část úplné přípravy je dnes vyřešena logaritmickými tabulkami a známým, celkem jednoduchým výpočtem, jímž určíme topografickou dálku, směrník cíle a ostatní z daných souřadnic. Na této věci se dnes nedá mnoho měnit, máme-li na mysli snad další zjednodušení nebo zrychlení. Řečený výpočet vyžaduje především dokonalé znalosti a zběhlosti, kterou lze získati jen školením a praxí.

Jinak je tomu u druhé části úplné přípravy, t. j. u určení denních a zvláštních vlivů. Víme z praxe, že výpočet vlivů podle došlé povětrnostní zprávy trvá poměrně přece jen dosti dlouho i tomu, kdo s tabulkami vlivů velmi zručně pracuje. Je tedy snaha, urychlit určování denních a zvláštních vlivů nebo jejich oprav do takové míry, aby zcela jednoduchým způsobem byly zjištěny, aniž by velitel baterie musil užívat nynějších pomůcek, t. j. tabulek vlivů.

Pokus o řečené urychlení byl již vyřešen grafickými tabulkami a nomogramy, jež byly vydány jako návrh na předpis D-XI-4b-4. Oba způsoby jsou zajisté zcela dobré, důmyslné, ale domnívám se, že posudky útvarů nevyzněly zcela příznivě snad právě proto, že v praxi neskýtají těch výhod, jaké od nich byly očekávány. S grafikony se dobře pracuje, dokud jsme v učebnách, není tomu však tak venku, v praxi.